

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ

Віктор 2026 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на
основі раніше здобутого ступеня вищої освіти бакалавра, магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика та інформація**

Спеціальність: **С4 Психологія**

Освітня програма: **Психологія**

Схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки
Протокол № 9 від 16 квітня 2026 р.

Завідувач кафедри

Таїсія КОМАР

Гарант ОП

Таїсія КОМАР

Програма розглянута та схвалена на засіданні вченої ради факультету
здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Протокол № 9 від 23 квітня 2026 р.

Голова вченої ради ФЗПКФС

Євген ПАВЛЮК

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Для навчання на освітній програмі «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 «Психологія» можуть вступати особи, які вже отримали ступень вищої освіти бакалавра, магістра або спеціаліста.

Мета вступного фахового іспиту полягає у перевірці здатності до опанування освітньої програми магістерського рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма фахового іспиту для вступу на навчання з метою здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю С4 «Психологія» та освітньою програмою «Психологія» визначає структуру, зміст і вимоги до підготовки вступників. Програма складається з чотирьох розділів: «Основи педагогіки та психології», «Історія і теорія педагогіки та психології», «Методи дослідження у педагогіці та психології», «Прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості». Зміст програми охоплює такі освітні компоненти: «Загальна психологія», «Педагогіка», «Історія психології», «Психодіагностика», «Основи психологічного консультування», «Соціальна психологія з тренінгом комунікативності», «Вікова та педагогічна психологія», які структуровано відображаються у відповідних розділах програми.

2. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Фаховий іспит проводиться у формі тестування із комп'ютерною обробкою результатів. Система проведення вступних іспитів є оригінальною розробкою ХНУ і захищена свідоцтвом про авторське право №39534 від 08.08.2011р. Вона розроблена на підставі таких документів: Закону України «Про вищу освіту», «Положення про приймальну комісію ХНУ», Порядку прийому до вищих навчальних закладів України та Правил прийому до Хмельницького національного університету.

Основні положення системи тестування із комп'ютерною обробкою викладені нижче. Бази даних тестових завдань створюються для всіх дисциплін, з яких проводиться тестування, щорічно поповнюється та вдосконалюється.

Бази даних тестових завдань або навчальні програми, за якими вони створені є відкритими. Університет щорічно оприлюднює їх у паперовому або в електронному вигляді. Відповідальність за зміст і якість тестових завдань покладається на голову предметної комісії.

Екзаменаційний білет може містити тестові завдання одного або різних рівнів складності. Для автоматизованого формування білетів використовують комплекс комп'ютерних програм, які компонують бази даних тестових завдань з кожної дисципліни, формують екзаменаційні білети за допомогою випадкової вибірки та роздруковують їх.

Екзаменаційні білети, що включають тестові завдання, формують і тиражують комп'ютерними засобами перед початком тестування. Сформовані білети засвідчуються печаткою приймальної комісії. Номер кожного екзаменаційного білета збігається з номером талона відповідей, який додається до нього.

Організація автоматизованого формування комплекту екзаменаційних білетів до вступних іспитів, контроль за ним покладається на відповідального секретаря Приймальної комісії або його заступника.

Тестування проводиться відповідно до розкладу в аудиторіях, що обладнанні необхідними технічними засобами. Пропуск вступників до аудиторії тестування проводить відповідальний секретар ПК та його заступники. При цьому перевіряється паспорт і перепустка, у якій вказана особа вступника, дата і час тестування. Кожний учасник тестування витягує номер, який вказує його місце в аудиторії. Всі місця в аудиторії пронумеровані. В аудиторії тестування дозволяється присутність громадських спостерігачів (батьків вступників). Вступникам видаються титульні листи і проводиться роз'яснення щодо їх заповнення. Після розміщення учасників тестування в аудиторії вступники особисто вибирають екзаменаційні білети,

які розкладені на столі.

Після отримання екзаменаційних білетів вступники працюють над розв'язком завдань протягом встановленого часу. Талони відповідей надаються кожному вступнику в одному екземплярі. Забороняється видача вступнику другого талона. Талон відповідей заповнюється вступником відповідно до роз'яснення щодо їх заповнення.

Після закінчення роботи над тестами, або добігання до кінця часу, відведеного на тестування, вступники здають підписані роботи разом з талонами відповідей, які до початку сканування знаходяться на столі екзаменатора. Сканування талонів відповідей починається після здачі робіт всіма вступниками у їх присутності. Процес сканування талонів відповідей демонструється за допомогою проектору на великому екрані.

Після закінчення сканування та комп'ютерної обробки талонів відповідей результати тестування демонструються на екрані у вигляді екзаменаційної відомості, в якій відсутні прізвища вступників, а є лише номер екзаменаційного білета. Далі персонал приймальної комісії вносить в комп'ютер інформацію про відповідність номера екзаменаційного білета прізвищу вступника. На екрані демонструється екзаменаційна відомість з прізвищами вступників, яка роздруковується і звіряється відповідальним секретарем приймальної комісії. Критерії оцінювання вступних іспитів затверджуються на засіданні Приймальної комісії та наводяться в додатку до правил прийому.

3. ПЕРЕЛІК ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, НА БАЗІ ЯКИХ СКЛАДАЄТЬСЯ ФАХОВИЙ ІСПИТ

Фаховий іспит з педагогіки та психології ґрунтується на знаннях і вміннях, набутих здобувачем освіти у межах таких освітніх компонентів: «Загальна психологія», «Педагогіка», «Історія психології», «Психодіагностика», «Основи психологічного консультування», «Соціальна психологія з тренінгом комунікативності», «Вікова та педагогічна

психологія», висвітлені у чотирьох розділах програми: «Основи педагогіки та психології», «Історія і теорія педагогіки та психології», «Методи дослідження у педагогіці та психології», «Прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості».

Під час іспиту перевіряються знання основних теоретичних положень педагогіки та психології, методів дослідження, практичних навичок організації навчально-виховного процесу, а також здатність застосовувати набуті компетентності у професійній діяльності.

Розділ 1. Основи педагогіки та психології

Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук. Педагогіка в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки. Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології. Основні категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, формування, розвиток, самоосвіта, самовиховання, саморозвиток. Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ. Структура та основні галузі педагогіки. Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія. Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості. Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу. Вікова періодизація психічного розвитку особистості (за Е. Еріксоном). Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі. Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Мотивація навчальної діяльності. Гра, навчання, праця як види діяльності. Діяльність учня в освітньому процесі та її види. Сутність та характеристика навчальної діяльності школяра. Закономірності психічного розвитку та принципи навчання і виховання як основні механізми

соціалізації та розвитку особистості учня. Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Субєкти (сімя, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізація. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві пермпективи. Цілі життя. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

Розділ 2. Історія і теорія педагогіки та психології

Педагогічна теорія Я.-А. Коменського. Проблеми розвитку особистості у педагогічній спадщині Г.Сковороди. Кордоцентризм у психолого-педагогічних поглядах П.Юркевича. «Вільне виховання» в педагогічній системі М. Монтесорі. М. Грушевський про українську мову й українську школу. Антропоцентризм як провідна ідея творчості К. Ушинського. Лазуринський: вчення про нахили та обдарованість особистості. Психологія як наука про безпосередній досвід: В.Вундт. Г.Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г.Еббінгауза. Полікультурність – головний принцип педагогічної позиції М. Драгоманова. Психоналітична теорія З. Фрейда. Структура особистості: Воно (Id), і Над-Я (SuperEgo). Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості. Індивідуальна психологія А.Адлера. Комплекс меншовартості. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого. Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже. Ідеї педагогічної психології у працях С. Балея. Г. Костюк про навчально-виховний процес та психічний розвиток учнів. Гуманістична педагогіка В. Сухомлинського. С. Френе: школа успіху і радості. Вальдорфська школа: ідеї цілісного виховання (Р. Штайнер). Концепція соціально-особистісного виховання А. Макаренка. Теорія вчинку В. Роменця. Виховний ідеал Г. Ващенко. Система української освіти: принципи, види, рівні освіти, типи

закладів вищої освіти (згідно із Законом України «Про освіту» (чинна редакція))

Розділ 3. Методи дослідження у педагогіці та психології

Наукові дослідження в педагогіці та психології: різновиди, проблеми, мета, завдання, об'єкт, предмет. Програма дослідження: структура, вимоги до її складання та етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення. Поняття «тестування». Види тестів: проєктивні тести, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку, тести досягнень, педагогічне тестування. Методи опитування. Анкетування (поштові, пресові, он-лайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види, методичні вимоги до композиції анкети та до формулювання питань. Інтерв'ювання. Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного оцінювання. Соціометрія: процедура застосування та інструментарію (анкети, шкали). Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз. Вимірювання: визначення, види, рівні. Описова статистика. Кількісний та якісний аналіз даних. Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнт кореляції.

Розділ 4 . Прикладні психолого- педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості

Дидактика як теорія освіти і навчання: її сутність, основні категорії. Парадигми освіти і навчання (гуманістична, рефлексивна, особистісно-орієнтована, компетентнісна). Процес навчання: сутність і зміст, двосторонній характер, функції (освітня, виховна, розвивальна), структурні елементи

навчання (мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації навчання, його результати). Навчання, учіння, наuczіння. Поняття про базові принципи навчання та їх характеристика. Зміст освіти в сучасній школі: сутність та основні поняття. Знання, уміння, навички, компетентності. Структура навчально-пізнавальної діяльності учнів (сприймання - осмислення - розуміння - узагальнення - закріплення). Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні. Етапи та рівні засвоєння знань. Методи навчання. Їх характеристика та класифікації за: джерелом інформації (словесні, наочні, практичні); характером пізнавальної діяльності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, пошукові); логікою пізнання (індуктивні, дедуктивні та практичні). Загальні вимоги до вибору методів навчання. Засоби навчання: їх ознаки, функції та характеристика. Технічні засоби навчання (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, мультимедійні, інформаційно-комунікаційні). Види навчання (пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, індивідуальне, інтегроване, диференційоване, ігрове, дистанційне). Компетентнісний підхід у навчанні. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: фронтальна, групова, кооперативна, колективна, парна, індивідуальна. Урок як форма організації навчання. Типи і структура уроків за дидактичною метою. Вимоги до підготовки вчителя до уроку. Активні (соціально-психологічні) форми організації освітнього процесу, їх різновиди: тренінг, диспут, ділова гра, круглий стіл, олімпіада, конкурс, виставка учнівської творчості. Позаурочні форми навчання: факультативні заняття, просемінари, практикуми, секції, навчальні екскурсії, предметні гуртки, додаткові групові та індивідуальні заняття, домашня навчальна робота учня. Поняття про контроль навчання, його функції. Види, форми і методи контролю. Рівні навчальних досягнень учнів та їх характеристики. Критерії і норми оцінювання успішності учнів. Поточне, тематичне та підсумкове оцінювання. Поняття і види педагогічних технологій (розвивальні, проєктні, проблемні, ігрові, інтерактивні). Педагогіка партнерства: педагогічно доцільна (суб'єкт-суб'єктна) взаємодія, концептуальні основи та принципи. Рівні та форми

організації партнерської взаємодії. Сутність і структура процесу виховання, його мета і завдання. Поняття виховного впливу та взаємовпливу. Принципи процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання. Зміст процесу виховання. Системний підхід у структуруванні змісту національного виховання. Основні напрями національного виховання (моральне, громадянсько-патріотичне, розумове, естетичне, фізичне, валеологічне, трудове, екологічне, статево-гендерне, правове, економічне). Самовиховання: сутність, методи і прийоми. Педагогічне керівництво самовихованням учнів. Концепція особистісно-орієнтованого виховання. Методи виховання. Групи методів: формування свідомості особистості; організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки; стимулювання поведінки і діяльності; контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні. Форми організації процесу виховання: позаурочна, позакласна та позашкільна виховна робота. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи. Колективні творчі справи. Виховна взаємодія «вчитель–учень». Партнерство школи і сім'ї у вихованні учнів. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Форми і методи роботи школи з батьками учнів. Учніське самоврядування, його види. Органи учнівського самоврядування. Демократичне управління і лідерство в учнівському самоврядуванні. Формальні та неформальні групи. Соціально-психологічна структура особистості. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Соціалізація особистості. Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Вчитель як суб'єкт професійної діяльності. Особистість вчителя та його педагогічна майстерність. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання

педагога. Спілкування в педагогічній діяльності. Складові спілкування (комунікативна, перцептивна, інтерактивна). Бар'єри педагогічного спілкування. Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Конфлікти в освітньому середовищі. Стили поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Профілактика (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) педагогічних конфліктів. Медіація як форма врегулювання конфліктів. Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіації. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху. Управління в системі освіти. Управлінська діяльність. Лідерство, керівництво, супровід. Типологія лідерства. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

4. ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ

Кожен екзаменаційний білет включає 50 тестових завдань, кожне із яких оцінюється одним балом. Таблиця 1 переведення правильних відповідей у 200-бальну шкалу, наведена нижче.

Таблиця 1 - Переведення тестових балів (правильних відповідей) тесту з іноземної мови та фахового іспиту при вступі на ОС «Магістр», що проводяться в Хмельницькому національному університеті до шкали 100–200

Кількість тестових балів (правильних відповідей)*	Бал за шкалою 100–200
1-4	Нескладено
5	100
6	104
7	108
8	112
9	115
10	118
11	121
12	124
13	127
14	130
15	132
16	134
17	136
18	138
19	140
20	142
21	144
22	145
23	146
24	147
25	148
26	149
27	150

Кількість тестових балів (правильних відповідей)*	Бал за шкалою 100–200
28	151
29	152
30	153
31	154
32	155
33	156
34	157
35	158
36	159
37	161
38	163
39	165
40	167
41	169
42	171
43	174
44	177
45	180
46	184
47	188
48	192
49	196
50	200

*усі білети містять 50 питань з однією правильною відповіддю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ (РЕКОМЕНДОВАНОЇ) ЛІТЕРАТУРИ

1. Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія. – Каравела, 2023. – 464 с.
 2. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник. – Університетська книга, 2023. – 352 с.
 3. Савчин М. Загальна психологія. – Академія, 2024. – 352 с.
 4. Павелків Р.В. Загальна психологія. – Кондор, 2024. – 576 с.
 5. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. – 2021. – 388 с.
 6. Громадська Т.М. Вікова психологія: теорія та практика. – Одеса, 2023. – 275 с.
 7. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. – Київ, 2020. – 350 с.
 8. Мельник О.А. Педагогічна психологія: сучасні підходи. – Київ, 2024. – 400 с.
 9. Олійник І.С. Вікова психологія: навчальний посібник. – Львів, 2021. – 290 с.
 10. Соловйова Н.В. Основи педагогічної психології: навч. посіб. – Харків, 2022. – 310 с.
 11. Вавринів О.С. Основи психологічного консультування. – Львів: ЛДУ БЖД, 2020. – 112 с.
 12. Кузьо О. Основи психологічної практики: навчальний посібник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. – 124 с.
- Посилання
13. Магдисюк Л.І., Федоренко Р.П. Основи психологічного консультування: навч. посіб. – Луцьк: ВежаДрук, 2022. – 360 с. Посилання
 14. Федоренко Р.П., Мушкевич М.І., Коширець В.В. Психологічне консультування: зміст, прийоми, технології. Вид. 2-ге, змін. та доп. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – 368 с.

15. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія. – Каравела, 2023. – 296 с.
16. Москаленко В.В. Соціальна психологія: підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2024. – 688 с.
17. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2010. – 649 с.
18. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О., Титаренко Т.М., Хазратова Н.В. та ін. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти. – Київ: Талком, 2018. – 580 с.
19. Поліщук В.М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2021. – 217 с.
20. Поліщук В.М. Соціальна психологія. – Київ, 2023.
21. Волянчук Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В., Блохіна І.О., Кононець М.О., Москаленко О.В., Боковець О.І., Андрійцев Б.В. Соціальна психологія: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с.
22. Боснюк В.Ф. Математичні методи в психології: курс лекцій. Мультимедійне навчальне видання. – Харків: НУЦЗУ, 2020. – 141 с.
23. Москальов І.О., Лисенко Д.П. Застосування методів математичної статистики у психолого-педагогічних дослідженнях: навч. посіб. – Київ: НУОУ, 2023. – 187 с.
24. Весельська А., Кострікіна Г., Котлова Л., Хворова Г. Основи психодіагностики: метод. рек. з навч. дисц. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 31 с.
25. Татьянчиков А.О. Математичні методи в психології: навчально-методичні рекомендації. – Одеса: Фенікс, 2021. – 48 с.
26. Чумак О.А., Товстуха О.М. Психодіагностика: навчально-методичний посібник для організації навчальної роботи. – Полтава: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. – 121 с.